

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Bohuslava Hnízдила a soudkyň JUDr. Brigity Chrástilové a JUDr. Milady Tomkové v právní věci **stěžovatele: I. K.**, zastoupen Mgr. Janem Lipavským, advokátem, se sídlem Velké náměstí 135, Hradec Králové, a **dalšího účastníka: Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, poštovní příhrádka 21/OAM, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti stěžovatele proti usnesení Krajského soudu v Ostravě č. j. 61 Az 95/2004 - 10 ze dne 9. 7. 2004,

takto:

- I.** Kasační stížnost **se zamítá.**
- II.** Ministerstvu vnitra **se nepřiznává** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Rozhodnutím Ministerstva vnitra (dále též „žalovaný“) ze dne 15. 4. 2004, č. j. OAM - 1504/VL - 07 - 03 - 2004, byla žádost o azyl žalobce zamítnuta jako zjevně nedůvodná podle ustanovení § 16 odst. 1 písm. g) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (zákon o azylu).

Proti rozhodnutí Ministerstva vnitra podal žalobce v zákonné lhůtě žalobu ke Krajskému soudu v Ostravě, a to na předtištěném českém formuláři s rukou doplněnými rusky - azbukou psanými údaji, přičemž z podání je patrné pouze, komu je adresováno, kdo jej činí, označení žalovaného, označení rozhodnutí, proti němuž směřuje. Další údaje jsou již psány rukou žalobce, a to patrně v jeho mateřštině, s uvedením data a podpisu.

Krajský soud v Ostravě usnesením ze dne 11. 5. 2004, č. j. 61 Az 95/2004 - 7, vyzval žalobce v souladu s ustanovením § 37 odst. 5 s. ř. s., aby ve lhůtě 1 měsíce od doručení usnesení odstranil vady podání ze dne 22. 4. 2004 a předložil překlad svého podání ze dne 22. 4. 2004 do českého jazyka, který je úředním jazykem, a dále aby uvedl žalobní body, z nichž musí být patrné, z jakých skutkových a právních důvodů považuje napadené výroky rozhodnutí za nezákonné nebo nicotné, jakých konkrétních pochybení se žalovaný podle jeho názoru dopustil při zjišťování skutkového stavu nebo při právním posouzení věci, popřípadě jakých konkrétních vad řízení se žalovaný dopustil, apod. Současně byl žalobce řádně poučen o tom, že nebude-li podání v uvedené lhůtě doplněno a v řízení nebude možno pro tento nedostatek pokračovat, soud řízení o takovém podání usnesením odmítne.

Žalobce, který výzvu soudu převzal dne 26. 5. 2004, však na ni ve stanovené lhůtě nereagoval. Krajský soud v Ostravě z tohoto důvodu usnesením ze dne 9. 7. 2004, č. j. 61 Az 95/2004 - 10, řízení odmítl.

Proti tomuto usnesení Krajského soudu v Ostravě podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) dne 6. 8. 2004 kasační stížnost.

Nejvyšší správní soud nejprve přezkoumal formální náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost je podána včas. Usnesení bylo žalobci doručeno dne 23. 7. 2004, kasační stížnost byla podána osobně u Krajského soudu v Ostravě dne 6. 8. 2004. Jde o rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost přípustná. Stěžovatel je zastoupen advokátem.

V kasační stížnosti stěžovatel uplatňuje důvody uvedené v § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. Stěžovatel namítá, že v řízení před krajským soudem byla porušena zásada rovnosti účastníků řízení, jejímž výrazem je i právo účastníků jednat v jejich mateřštině. Toto právo je podle názoru stěžovatele zajištěno možností podávat podání soudu v mateřském jazyce účastníka a mateřštinu používat při jednání. Nelze vykládat ustanovení § 18 o. s. ř. tak, že se jedná pouze o ústní jednání před soudem, a to zvláště proto, že jde o přezkoumání rozhodnutí v azylovém řízení a lze tak předpokládat, že ve většině případů účastník řízení českému jazyku nerozumí, zvláště pak jeho písemné formě. Stěžovatel se domnívá, že v řízení bylo porušeno jeho základní procesní právo, tedy právo jednat v jeho mateřském jazyce, když soud k výzvě, na základě které měl doplnit své podání, nepřipojil překlad usnesení a poučení o následcích nevyhovění výzvě v mateřském jazyce stěžovatele. Stěžovatel výzvu obdržel, ale nevěděl, co obsahuje, neboť český jazyk nezná a zejména pak nebyl srozuměn s následky nevyhovění uvedené výzvě.

Ze shora uvedených důvodů stěžovatel navrhuje napadené rozhodnutí zrušit a zároveň požádal o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti, což odůvodnil tím, že okamžité vycestování by bylo nepřiměřeným zásahem do jeho osobních poměrů.

Žalovaný ve svém vyjádření ke kasační stížnosti uvádí, že vzhledem k jejímu obsahu se nebude vyjadřovat a odkazuje na správní spis, k přiznání odkladného účinku neshledává důvody.

Nejvyšší správní soud napadené soudní rozhodnutí přezkoumal v souladu s § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které stěžovatel uplatnil ve své kasační stížnosti. Nejvyšší správní soud přitom neshledal vady podle § 109 odst. 3 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

Kasační stížnost není důvodná.

Nejvyšší správní soud konstatuje, že stěžovatel uplatnil stížnostní důvody podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. Podle tohoto ustanovení lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené nezákonnosti rozhodnutí o odmítnutí návrhu nebo o zastavení řízení.

Vzhledem k tomu, že v daném případě se jednalo o odmítnutí návrhu, Nejvyšší správní soud se v dalším koncentroval na otázku, zda se krajský soud napadeným usnesením nedopustil nezákonnosti v uvedeném směru.

Nejvyšší správní soud neshledal důvodnou námitku stěžovatele, že byla porušena jeho zákonná práva v řízení o žalobě před soudem prvního stupně, když mu byla výzva k odstranění nedostatků jeho podané žaloby zaslána v českém jazyce.

Zákon č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, neobsahuje konkrétní ustanovení o právu účastníků jednat před soudem ve své mateřštině. Se zřetelem k ustanovení § 64 s. ř. s. (podle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, použijí se pro řízení ve správním soudnictví přiměřeně ustanovení první a třetí části zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších změn a doplnění) bylo třeba postupovat podle ustanovení § 18 o. s. ř. Podle ustanovení § 18 odst. 1 o. s. ř. účastníci mají v občanském soudním řízení rovné postavení. Mají právo jednat před soudem ve své mateřštině. Soud je povinen zajistit jim stejné možnosti k uplatnění jejich práv. Podle ustanovení § 18 odst. 2 věta první o. s. ř. účastníku, jehož mateřštinou je jiný, než český jazyk, soud ustanoví tlumočníka, jakmile taková potřeba vyjde v řízení najevo. Z posledně citovaného ustanovení tedy vyplývá, že k tomu, aby soud ustanovil tlumočníka, nestačí pouze zjištění, že jde o účastníka, jehož mateřštinou je jiný než český jazyk, ale současně musí být splněna i další podmínka, tedy to, že musí vyjít taková potřeba v řízení najevo.

Povinnost ustanovit tlumočníka vzniká soudu tehdy, pokud o to účastník řízení požádá, dojde-li k ústnímu jednání, a pak pouze za situace, že účastník řízení by pro jazykovou bariéru nemohl účinně obhajovat svá práva v řízení před soudem, přičemž potřeba tlumočníka musí být zcela zjevná a musí z řízení vyplynout sama, tedy bez toho, aby soud aktivně zjišťoval, zda jsou naplněny podmínky stanovené v § 18 odst. 2 o. s. ř.

Takto stanovenou podmínku stěžovatel nesplnil, neboť po obdržení výzvy soudu k odstranění vad podání zůstal procesně nečinný. Jak již v minulosti uvedl Ústavní soud (např. usnesení sp. zn. II. ÚS 558/2004), z výše uvedených právních předpisů neplatí, že povinnost státu zajišťovat tlumočníka automaticky ve všech případech, ale uvedený krok je zásadně podmíněn jistou iniciativou na straně účastníka. Teprve v okamžiku, kdy účastník zjevně není schopen rovnocenné účasti na řízení, je povinností soudu účastníka o právu jednat v mateřském jazyce poučit a tlumočníka zajistit.

Nejvyšší správní soud dospěl v posuzované věci k závěru, že Krajský soud v Ostravě neporušil zásadu rovnosti účastníků v řízení před soudem, neboť stěžovatel na výzvu soudu k odstranění vad podání vůbec nereagoval. Za této situace nebylo lze ze žaloby psané částečně v jiném, než českém jazyce, dovodit, že žalobce žádá o ustanovení tlumočníka k přeložení žaloby. Nebyly tak naplněny zákonné předpoklady k ustanovení tlumočníka ve smyslu shora citovaného ustanovení § 18 odst. 2 o. s. ř.

Ústavní soud, který se zabýval obdobnou problematikou v řízení o ústavní stížnosti směřující proti rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 1. 2005, č. j. 2 Azs 168/2004 - 49, neshledal takto provedenou interpretaci za vybočující z mezí ústavnosti (usnesení sp. zn. IV. ÚS 189/05).

Ze všech shora uvedených důvodů Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že se Krajský soud v Ostravě napadeným usnesením nedopustil nezákonnosti spočívající v odmítnutí návrhu; kasační stížnost není důvodná, a proto byla zamítnuta (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

Za této procesní situace, kdy Nejvyšší správní soud o kasační stížnosti rozhodl, se z důvodu nadbytečnosti již samostatně nezabýval návrhem na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

Stěžovatel, který neměl v tomto řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 1 s. ř. s.). Žalovaný žádné náklady neuplatňoval a Nejvyšší správní soud ani žádné mu vzniklé náklady ze spisu nezjistil, a proto bylo rozhodnuto tak, že Ministerstvu vnitra se nepřiznává náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 21. července 2005

JUDr. Bohuslav Hnízdl
předseda senátu